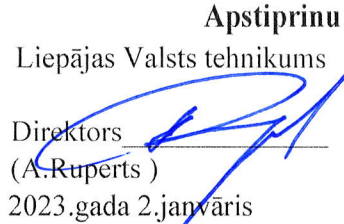

Apstiprinu
Liepājas Valsts tehnikums
Direktors
(A. Ruperts)
2023.gada 2.janvāris

DDI – 45 - 2023

Darba aizsardzības instrukcija izglītojamiem

Izstrādāta saskaņā ar
Ministru kabineta 2009.
gada 24. novembra
noteikumiem Nr. 1338
”Kārtība, kādā
nodrošināma
izglītojamo drošība
izglītības iestādēs un to
organizētajos
pasākumos”

1. Vispārīgā daļa

1.1. Instrukcija nosaka minimālās drošības un veselības aizsardzības prasības, t.sk. elektrodrošības un ugunsdrošības jomā, kas jāievēro Profesionālās izglītības kompetences centra Liepājas Valsts tehnikums (turpmāk - LVT) izglītojamajiem, kuru mācību kurss ir ilgāks par 3 dienām, kā arī ietver izglītojamo pamata pienākumus, tiesības un atbildību par instrukcijas prasību neievērošanu.

1.2. Mācību kursam sākoties, visi izglītojamie tiek instruēti pēc šīs instrukcijas un iepazīstināti ar LVT iekšējās kārtības noteikumiem, ko apliecina instruētāja un instruēto paraksti instruktāžu žurnālā. Instruktāžu veic attiecīgā priekšmeta pedagogs.

1.3. Instrukcijas prasības obligātas ievērošanai, veicot jebkuras ar mācībām - saistītas darbības vai aktivitātes LVT mācību telpās, mācību darbnīcās, mācību iestādes teritorijā, kā arī uzturoties sabiedriskās lietošanas telpās.

1.4. Izglītojamajiem ir pienākums rūpēties par savu un citu personu veselību un drošību, pildīt LVT vadības, atbildīgo amatpersonu vai pedagogu tiešus norādījumus attiecībā uz rīcību, kas saistīta ar cilvēku vai materiālo vērtību drošību un kas nav pretrunā ar LVT iekšējās kārtības noteikumos un dotā instrukcijā noteikto.

2. Mācību procesa organizācijas vispārējie nosacījumi

2.1. LVT ir reģistrēts kā mācību iestāde LR Izglītības un zinātnes ministrijā. LVT darbība organizēta un mācību process tiek veikts, ievērojot LR mācību iestāžu

darbību reglamentējošo normatīvo aktu prasības, t.sk. LVT nolikumu un LVT iekšējās kārtības noteikumus.

2.2. Mācību kursu apjoms tiek noteikts atbilstoši apstiprinātām un/vai ' licencētām profesionālās izglītības vai vispārējām mācību programmām.

2.3. Mācību process tiek organizēts un veikts saskaņā ar attiecīgā mācību kursa norises grafiku un mācību kursu norises un procesa drošības uzraudzība tiek veikta LVT darba aizsardzības sistēmas nolikumā noteiktajā kārtībā.

3. Drošības un veselības aizsardzības nodrošināšana LVT

3.1. Par darba un mācību procesa racionālu organizāciju, drošu un labvēlīgu apstākļu radīšanas pasākumu plānošanu, organizēšanu un savlaicīgu veikšanu atbild LVT direktors. Vadība rūpējas par telpu un aprīkojuma stāvokļa atbilstību mācību un praktisko nodarbību organizācijas prasībām.

3.2. Izglītojamajiem tiek nodrošināta veselībai nekaitīga vide, drošība mācību un citās mācību gaitā izmantojamās telpās.

3.3. Darba aizsardzības sistēmas ietvaros tiek nodrošināta LVT darba vides iekšējā uzraudzība, periodiskā darba vides riska faktoru novērtēšana, noteikti riska r faktori un atbilstošas drošības prasības.

3.4. Potenciālie darba vides riska faktori, kas var ietekmēt personu drošību un veselību, ir sekojoši:

3.4.1. neatbilstošs mikroklimats (gaisa temperatūra, relatīvais gaisa mitrums, gaisa kustības ātrums);

3.4.2. nepietiekams apgaismojums;

3.4.3. traumatisma riska faktori (elektroiedarbības, apdegumu, pakļūšanas, pakrišanas u.c. varbūtība).

3.5. Aprīkojuma drošību, ugunsdrošības un elektrodrošības stāvokli LVT telpās pirms un pēc nodarbībām apseko pedagogs, kurš organizē konstatēto trūkumu savlaicīgu novēršanu.

3.6. LVT nodrošināts ar pirmās palīdzības sniegšanas materiāliem un līdzekļiem, kas atrodas aptieciņās, ar nepieciešamajām drošības zīmēm un ugunsdzēsības līdzekļiem (izvietoti pieejamās vietās sabiedriskās lietošanas telpās).

4. Personu pienākumi un tiesības drošības jomā

4.1. Izglītojamiem drošības jomā ir sekojošie pamata pienākumi:

4.1.1. rūpēties par savu drošību un veselību, kā arī par to, lai ar savu rīcību neapdraudētu citu cilvēku drošību un veselību;

4.1.2. pildīt drošības instrukcijas prasības un pareizi rīkoties attiecīgajā situācijā;

4.1.3. jābūt uzmanīgiem un piesardzīgiem, lai pēc iespējas izvairītos no pastāvošo riska faktoru iedarbības;

4.1.4. ievērot noteikto mācību procesa organizācijas kārtību;

4.1.5. laicīgi ierasties uz nodarbībām, lai nesteidzoties un droši pārvietotos pa kāpnēm līdz mācību telpām;

4.1.6. saudzīgi rīkoties ar LVT īpašumu un materiālām vērtībām.

4.2. Drošības prasības, kas jāievēro LVT -

4.2.1. bez vajadzības un atļaujas nestaigāt pa citām ēkā esošajām telpām;

4.2.2. praktiskās nodarbībās izmantot tikai pasniedzēja norādīto aprīkojumu, ierīces vai palīg līdzekļus;

- 4.2.3. patvaļīgi neveikt mācību aprīkojuma pārkārtošanu;
 - 4.2.4. ievērot kārtību mācību vietās, kā arī mācību, sabiedriskās lietošanas un sanitāri higiēniskās telpās;
 - 4.2.5. izpildīt LVT vadības, atbildīgo amatpersonu, pedagogu norādījumus, kas saistoši drošībai un veselības aizsardzībai;
 - 4.2.6. neveidot situācijas, kurās var izpausties mācību vietās un vidē esošie riska faktori, t.i.: patvaļīgi pazeminot temperatūru vai samazinot apgaismojumu mācību telpās u.c.
 - 4.2.7. atgādināt citiem izglītojamajiem, kuri neievēro iekšējas kārtības un dotās instrukcijas drošības un veselības aizsardzības prasības, par nepieciešamību tās ievērot.
- 4.3. Izglītojamiem ir pienākums nekavējoties ziņot par:
- 4.3.1. nelaimes gadījumu, kas ir noticis ar pašu vai ar citu izglītojamo, atrodoties LVT telpās, teritorijā, nepieciešamības gadījumā - izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību (**tel. 113**). Jā mācību grupā ir pirmās palīdzības sniegšanai apmācīta persona - tai ir pienākums sniegt palīdzību cietušajiem, izmantojot aptiecinā esošus līdzekļus.
 - 4.3.2. apkures, kanalizācijas, apgaismojuma vai ventilācijas sistēmas darbības traucējumiem, mācību procesā lietojamā aprīkojuma, mācību vietu (galdī, krēsli), elektro vadu bojājumiem, avāriju vai citu situāciju telpā (piemēram: ugunsgrēka izcelšanos), kas apdraud cilvēku veselību vai dzīvību, LVT īpašumu vai materiālās vērtības.
- 4.4. Ja pedagogs pārliecinājies, ka mācību procesā norises laikā ir noticis nelaimes gadījums, par to viņš nekavējoties informē LVT vadību, darba aizsardzības speciālistu, kā arī:
- 4.4.1. organizē pirmās palīdzības sniegšanu cietušajam(-iem) (ja vēl nav sniegta), iesaista palīdzības sniegšanā LVT medmāsu jeb izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību (ja vēl nav izsaukta);
 - 4.4.2. nodrošina, lai tiktu saglabāta neskarta vieta, kurā ir noticis nelaimes gadījums un notikuma apstākļi (ja tas neapdraud apkārtējo cilvēku dzīvību vai veselību, materiālās vērtības, neizraisa avārijas situāciju, ugunsgrēku un netraucē darba procesu).
- 4.5. Mācību procesā norises laikā notikušā nelaimes gadījuma izmeklēšanu veic LVT izveidota izmeklēšanas komisija un normatīvajos aktos noteiktajā laika posmā noformē aktu vai atzinumu. LVT direktora apstiprināts akts vai atzinums tiek nosūtīts normatīvajos aktos norādītajām institūcijām, bet vienu akta vai atzinuma eksemplārs tiek nogādāts cietušajam vai viņa pilnvarotām pārstāvim.
- 4.6. Izglītojamajiem drošības jomā ir tiesības
- **neuzsākt vai pārtraukt nodarbības LVT**, par to nekavējoties ziņojot pedagogam gadījumā, ja LVT telpās nav nodrošināta droša un nekaitīga vide, t.i. - telpās esošais aprīkojums, sistēmas vai ierīces to neatbilstošā tehniskā stāvokļa dēļ rada nopietnus draudus personiskai vai apkārtējo cilvēku veselībai un dzīvībai.
- 4.7. Gadījumā, ja izglītojamais slimības vai cita objektīva iemesla dēļ nevar ierasties mācībās, par to jāinformē attiecīgā mācību kursa vadītājs, vienojoties par iespēju turpināt iesākto mācību kursu.

5. Pamatprasības elektrodrošības jomā

5.1. Elektrodrošības pasākumi tiek plānoti un organizēti saskaņā ar LVT elektrodrošības instrukciju.

5.2. Visiem ir jāzina, ka cilvēka dzīvību un veselību apdraud elektriskā strāva, kuras spriegums ir ne tikai 220 V, bet arī 12 V un 36 V, tāpēc ir **kategoriski aizliegts**:

5.2.1. aiztikt vai patvaļīgi tīrīt elektriskajam tīklam pieslēgtu mācību aprīkojumu, citu elektrotīklā ieslēgtos līdzekļus (piemēram tējkanna virtuvē), kā arī apgaismojuma ķermeņus;

5.2.2. pieskarties atkailinātiem elektrovadiem un veikt jebkādas darbības ar bojātiem un neizolētiem vadiem vai neizolēto vadu daļu tuvumā;

5.2.3. izraut kontaktdakšas no rozetēm, turot aiz vada;

5.2.4. ienest, ierīkot un patvaļīgi pieslēgt elektrotīklam jebkādas nestandarta vai paštaisītas ierīces;

5.2.5. bez atļaujas pieslēgt elektrotīklam personīgo datoru u.c. tehniskos līdzekļus.

5.3. Ja izglītojamais konstatē elektrovalu, aprīkojuma bojājumus vai aprīkojuma metālisko daļu atrašanos zem sprieguma, par to nekavējoties jāpaziņo pedagogam, kurš savukārt organizē bojājumu novēršanu vai bīstamās situācijas likvidēšanu.

5.4. Ja kāds izglītojamais nonācis saskarē ar elektrisko strāvu vadošām daļām, kuras atrodas zem sprieguma, viņš ātri jāatbrīvo no elektrības iedarbības, nekavējoties jāizsauc neatliekamā medicīniskā palīdzība (**tālr. 113**) un līdz medicīnas darbinieka ierašanās brīdim jāsniedz pirmā palīdzība (izglītojamais drīkst to darīt tikai tad, ja viņš ir apmācīts pirmās palīdzības sniegšanai).

6. Pamatprasības ugunsdrošības jomā

6.1. Ugunsdrošība LVT tiek nodrošināta saskaņā ar ugunsdrošības instrukciju.

6.2. LVT mācību un citās telpās kategoriski aizliegts:

6.2.1. veikt jebkāda veida darbības ar uguni un pielietot pirotehniku;

6.2.2. ienest un uzglabāt degt spējīgus un viegli uzliesmojošus materiālus, šķidrums un vielas;

6.2.3. izmantot vadus un kabelus ar bojātu izolāciju;

6.2.4. novietot degt spējīgus materiālus tuvāk par 0,5 metriem no gaismekļiem;

6.2.5. smēķēt.

6.3. Ja ir izcēlies ugunsgrēks, izglītojamajiem, kuri to ir konstatējuši, ir pienākums:

6.3.1. nekavējoties ziņot par ugunsdrošību atbildīgai amatpersonai;

6.3.2. ja ir nepieciešams - izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (**tālr. 112**);

6.3.3. organizēt pirmās palīdzības sniegšanu cietušajiem (vadoties pēc dotās instrukcijas 4.3. p., 1) apakšpunktā norādītā) un nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību (**tālr. 113**), dzēst uguni ar ugunsdzēsības līdzekļiem (aparāti), bet ja tas nav iespējams – bez panikas atstāt LVT telpas, cenšoties glābties, glābt citus cilvēkus un LVT materiālās vērtības.

6.4. LVT atbildīgām personām nekavējoties jāinformē par ugunsgrēku direktoru un:

6.4.1. jāpārliedz, vai ir izsaukts Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests un ja nav – jāizsauc (**tālr. 112**);

6.4.2.jānodrošina cilvēku un materiālo vērtību evakuācija no ugunsbīstamās zonas;

6.4.3.jāorganizē elektroenerģijas padeves atslēgšana, ventilācijas sistēmas izslēgšana LVT telpās;

6.4.4.jāorganizē pirmās palīdzības sniegšana cietušajiem (ja tādi ir);

6.4.5.jāorganizē un līdz Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta ierašanās brīdim jāvada ugunsdzēsšanas pasākumus, izmantojot esošos ugunsdzēsšanas līdzekļus;

6.4.6.jāorganizē Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta sagaidīšana un jārikojas pēc viņu norādījumiem.

6.5. Ierodoties Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, visām personām ir jāizpilda ugunsdzēsības dienesta virsnieka - **ugunsgrēka dzēsšanas darbu vadītāja** komandas.

7. Rīcība ārkārtas situācijā

7.1. Visiem, kas izmanto LVT telpas un veic attiecīgās darbības mācību procesā, t.sk. izglītojas LVT, jābūt īpaši uzmanīgiem un piesardzīgiem neadekvātā vai aizdomas radošā situācijā.

7.2. Pašu un citu cilvēku drošības nolūkos izglītojamajiem ir pienākums:

7.2.1.pamānot aizdomīgu priekšmetu vai nepiemērotā vietā atstātu un nevienam nepiederošu plastikāta vai cita veida paketi – neaiztikt to un nekavējoties informēt par notikušo pedagogu;

7.2.2.neievest nepiederošās personas LVT telpās;

7.2.3.patvaļīgi neienest LVT telpās un nedarbināt sistēmas, aprīkojumu vai ierīces, kas var būt bīstamas apkārtējiem un kuru lietošana mācību procesā nav saskaņota ar LVT.

7.3. Par jebkuru citu situāciju, kas nav minēta dotās instrukcijas 5. un 6. daļā, bet kura izraisa vai var izraisīt draudus personīgajai vai apkārtējo cilvēku dzīvībai vai drošībai, izglītojamiem ir pienākums nekavējoties paziņot pedagogam un līdz brīdim, kamēr ieradīsies atbildīgās personas - jārikojas atbilstoši apstākļiem, cenšoties cik vien iespējams uzmanīgāk un piesardzīgāk novērst bīstamības cēloņus.

8. Atbildība

8.1. Personas, kuras ar savu rīcību ir nodarījušas kaitējumu citu cilvēku veselībai vai dzīvībai vai izraisījušas lielus materiālos zaudējumus, tiek sauktas pie atbildības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un gadījumos.

8.2. Par šīs instrukcijas neievērošanu un rupju prasību pārkāpšanu izglītojamajam var atteikt turpmāko daļību mācību kursā.

1. pielikums
 Ministru kabineta
 2016. gada 19. aprīļa
 noteikumiem Nr. 238
 Ugunsdrošībai lietojamās zīmes

1. Brīdinājuma zīmes

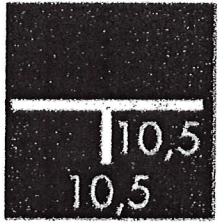
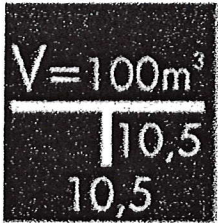
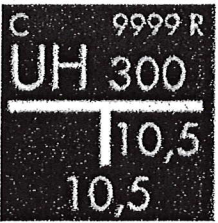

1.1. Sprādzienbīstams objekts	1.2. Oksidējoša viela	1.3. Bīstami, elektrība	1.4. Gāzu baloni
			
1.5. Zemējums	1.6. Eksplozīva vide	1.7. Elektroiekārtas un elektroaprīkojums sprādziendrošā izpildījumā	
			

2. Aizlieguma zīmes

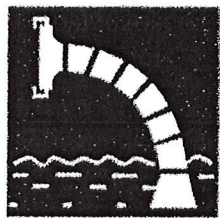
2.1. Smēķēšana un atklāta liesma aizliegta	2.2. Nesmēķēt	2.3. Kurināt ugunsuru aizliegts	2.4. Nedzēst ar ūdeni
			

3. Ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietu zīmes

3.1. Savienojošo cauruļvadu	3.2. Ugunsdzēsības ūdens tīlpnes un	3.3. Ūdens ugunsdzēsības	3.4. Putu šķīduma ugunsdzēsības
--------------------------------	--	-----------------------------	------------------------------------

noslēdzošais aizbīdnis	ūdensņemšanas vietas atrašanās vieta	hidrants	hidrants
			

3.5. Ugunsdzēsības ūdens tilpne un ūdensņemšanas vieta

Piezīme. 3.2., 3.3. un 3.4. zīmes apzīmējumi:

V – ugunsdzēsības ūdens tilpnes tilpums kubikmetros (minimālais burtu augstums – 40 mm);

C vai **S** – cilpveida vai strupzara ūdensvads (minimālais burtu augstums – 20 mm);

9999 – hidranta numurs (minimālais ciparu augstums – 20 mm);

R vai **M** – hidranta tips (minimālais burtu augstums – 20 mm);

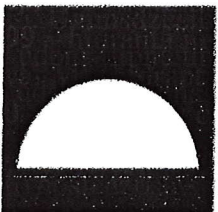
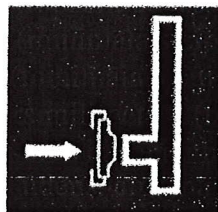

300 – ūdensvada diametrs milimetros (minimālais ciparu augstums – 30 mm);

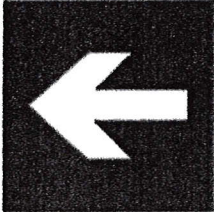
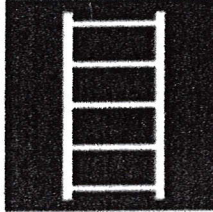
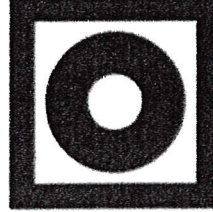
10,5 – attālums no zīmes līdz hidrantam metros (minimālais ciparu augstums – 30 mm);

UH – ūdens ugunsdzēsības hidrants (minimālais burtu augstums – 40 mm);

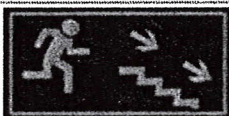

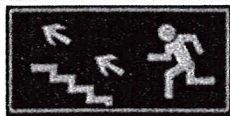
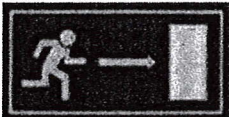

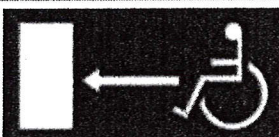
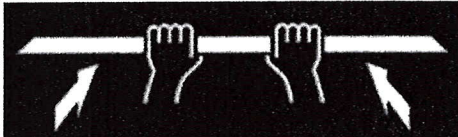
PH – putu šķīduma ugunsdzēsības hidrants (minimālais burtu augstums – 40 mm).

4. Ugunsdzēsības līdzekļu zīmes

4.1. Ugunsdzēsības līdzekļi	4.2. Stacionārās ugunsdzēsības sistēmas sausais cauruļvads	4.3. Ugunsdzēsības aparāts	4.4. Ugunsdzēsības krāns
			

4.5. Virziens uz ugunsdzēsības līdzekļu atrašanās vietu (lieto kopā ar 4.1., 4.3., 4.4. un 4.7. zīmi)	4.6. Ugunsdzēsības kāpnes	4.7. Uguns aizsardzības sistēmas manuālā iedarbināšanas ierīce
		

5. Evakuācijas ceļu zīmes

5.1. Virziens uz evakuācijas izeju 	5.2. Virziens uz evakuācijas izeju 	5.3. Virziens uz evakuācijas izeju 	5.4. Virziens uz evakuācijas izeju
5.5. Virziens uz evakuācijas izeju 	5.6. Virziens uz evakuācijas izeju 	5.7. Virziens uz evakuācijas izeju 	5.8. Evakuācijas izeja
5.9. Virziens uz evakuācijas izeju cilvēkiem ar kustību traucējumiem 	5.10. Atvērt stumjot 		

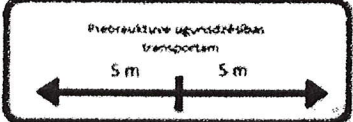
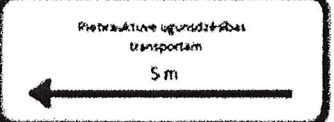
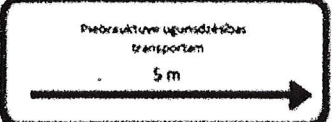
6. Rīkojuma zīmes

6.1. Smēķēšanas vieta 	6.2. Jālieto antistatiski apavi 	6.3. Ugunsgrēka gadījumā zvanīt
--	--	--

6.4. Ugunsgrēks

UGUNSGRĒKS

7. Zīmes ugunsdzēsības transportam

<p>7.1. Piebrauktuve ugunsdzēsības transportam. Apstāšanās vai stāvēšanas ierobežojums pa labi un pa kreisi no zīmes</p>	<p>7.2. Piebrauktuve ugunsdzēsības transportam. Apstāšanās vai stāvēšanas ierobežojums pa kreisi no zīmes</p>	<p>7.3. Piebrauktuve ugunsdzēsības transportam. Apstāšanās vai stāvēšanas ierobežojums pa labi no zīmes</p>
		

7.4. Vieta ugunsdzēsības transportam

Iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis